

Aan de slag met thema's rond Positieve Gezondheid

Na de lezing van Machteld Huber gingen deelnemers aan 15 thematafels zelf aan de slag. Hoe werken tools als het spinnenweb in de praktijk? Bij welke cliënten werkt het wel en bij welke cliëntgroepen kom je belemmeringen tegen? Elk groepje werd begeleid door twee moedige kwaliteitsverpleegkundigen, opleidingsadviseurs en teamleiders van Laurens of Careyn. Hieronder lees je een korte impressie van de uitkomsten, inzichten en soms ook dilemma's rond deze thema's.

Implementeren in de organisatie

Positieve gezondheid, veel passen het al toe. Het staat in zorgvisies. Waar loopt het wel en waar (nog) niet? Bij een van de thematafels wordt dit dilemma besproken aan de hand van de Positieve Gezondheid-benadering:

- Hoe is het nu?
- Wat is jullie droom?
- Actie: hoe wil je daar komen?

Dat gaf inzicht. In de huidige situatie zijn er aannames, zijn mensen nog niet bekend met het spinnenweb, is het aanbod nog vaak leidend. De droom is om positieve gezondheid in alle lagen in de organisatie (van zorg tot ICT) met intervisie bespreekbaar te maken.

Het gebruik van tools

Op de site van het Institute for Positive Health (www.iph.nl) staan allerlei tools voor de dagelijkse praktijk. Hoe kun je daarmee leren werken? Gewoon doen, lijkt het makkelijkste antwoord, maar aan de thematafels blijkt ook dat het wennen is om de juiste vragen te stellen of je eigen referentiekader opzij te zetten. De tip is: oefen met elkaar in jouw team. Neem een casus, bespreek hoe je deze met de 'oude bril' zou benaderen, en wat er kan gebeuren als je vragen stelt aan de hand van de thema's in het spinnenweb. Wat valt dan op? Wat wil iemand zelf doen of veranderen?

Hoe houd je rekening met culturele verschillen?

In twee cases komen de problemen boven tafel, zoals de taalbarrière, het traumatische verleden, de focus op ziekte, het sociale isolement. Samen bedenken de zorgverleners wat goed zou werken: de cliënt zelf het web laten invullen, in gesprek gaan met een tolk of juist met de mantelzorger erbij. Het antwoord is niet eenduidig, maar wat als voordeel naar voren komt: als je het spinnenweb meteen met de mantelzorger erbij invult, komen van beide partijen de wensen naar boven én de verschillen. Het spinnenweb stimuleert daarmee ook het onderlinge gesprek.

Hoe kun je deze benadering inzetten voor mensen met dementie?

Twee thematafels buigen zich fronsend over de vraag hoe je de tools kunt inzetten bij mensen met dementie. Kun je de zes domeinen ook met hen bespreken? Of vragen wat ze willen? Het spinnenweb zelf in laten vullen, is geen doel, blijkt al snel, maar biedt wel mogelijkheden om te verkennen wat een cliënt wil. Het voordeel van deze benadering: je gaat op zoek naar wat iemand wil. Aandacht voor de levensloop of gesprekken met mantelzorgers geven aanknopingspunten, versterken de eigenwaarde en leggen de focus op wat er wél goed gaat.

Kun je deze benadering inzetten bij mensen met lage gezondheidsvaardigheden?

Ook voor mensen met lage gezondheidsvaardigheden heeft IPH tools ontwikkeld. Bovendien merken de zorgprofessionals dat ze de bredere insteek van de Positieve Gezondheid al doorvoeren in de anamneses. Maar het kost tijd. Om familie te betrekken, kleine stapjes te zetten, door te vragen, niet in te vullen. Niet iedereen weet wat hij wil of hoe hij dat kan zelf kan veranderen. Op zulke momenten, concluderen de deelnemers aan deze thematafel, zou je moeten kunnen aantonen aan de organisatie of zorgverzekeraar dat deze werkwijze op den duur geld bespaart. Want als deze benadering evidence based is, krijg je hier wel geld en dus tijd voor.

Hoe kun je deze benadering inzetten voor mensen met psychiatrische problemen?

Bij mensen met psychiatrische problemen is er een dilemma tussen wat iemand wil en wat daadwerkelijk kan. Wil iemand de hele dag op bed liggen? Tja, laat je dat dan toe, of is het hek dan van de dam? Daarnaast vinden de zorgprofessionals dat zij nog te weinig kennis hebben over psychiatrische stoornissen. De ggz blijkt het spinnenweb wel massaal te omarmen, vertelde Machteld in haar presentatie. Bij Positieve Gezondheid gaat het namelijk niet om het etiket, maar om het bredere perspectief. Cliënten worden, met ervaringsdeskundigen naast zich, weer op het spoor gezet.

Positieve Gezondheid in teams

Positieve Gezondheid zet je niet alleen in bij cliënten, maar juist ook bij collega's en medewerkers. Waar droom je van als team? Hoe ervaar je Positieve Gezondheid in je huidige baan? Het is een kans om medewerkers te laten 'omdenken', van moeten naar willen. Als medewerker kun je het spinnenweb individueel en met je collega's invullen en bespreekbaar maken. Wat zijn dan de kansen en mogelijkheden in het team? Een leidinggevende kan het spinnenweb bovendien inzetten bij verzuim- of balansgesprekken. Het leidt tot een ander gesprek.

Het gebruik bij anamnese

Hoe gaat het met u? Bij zo'n open startvraag moet niks, mag alles. Dat is het voordeel van Positieve Gezondheid in anamneses. Maar de urgentie van een gezondheidsprobleem kan het bespreken van de zes domeinen in het spinnenweb wel beïnvloeden. Ook dat is realiteit. Het behandelen van de ziekte of aandoening is ook één van de pijlers die prioriteit kan krijgen in het spinnenweb. Dus is het belangrijk om te vragen: Wat is nu voor u belangrijk? Vanuit een positieve, betrokken insteek. Het is een momentopname. De anamnese is de start. Observeer, leg vast, stel bij. Het is een levend document.